

VAKBLAD VOOR DIAKENEN

Diakonia

Armoede in Nederland

Zorg voor (ex-)gevangenen

Kinderen tellen mee

23E JAARGANG, NUMMER 6 • DECEMBER 2010

**Kerk
in Actie**

4

Landelijke
Diaconale Dag
2010

7

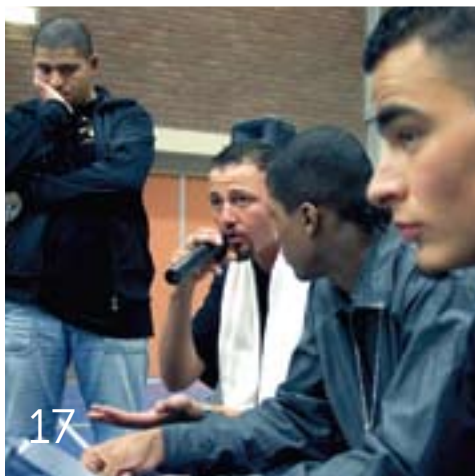

Op het spoor
van armoede in
Nederland

8

14

17

Kinderen
tellen mee

21

COLOFON

Diakonia, vakblad voor diakenen, 23e jaargang, nr. 6, december 2010
Tijdschrift voor hen die plaatselijk actief zijn op diaconaal gebied.

UITGEVER

Diakonia verschijnt zesmaal per jaar en is een uitgave van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland voor het diaconale programma van Kerk in Actie. Kerk in Actie is het missionaire en diaconale werk in binnen- en buitenland van de Protestantse Kerk in Nederland. Delen van dit werk worden uitgevoerd mede namens tien oecumenisch georiënteerde kerken en organisaties in Nederland.

REDACTIERAAD

Sjon Donkers, Cor van Groningen, Evert Jan Hazeleger (hoofdredacteur), Teus Hubert, Henk van IJken, Martin Joosse, Ellen van der Kemp (bureau redactie), Henny Nagelhout (eindredacteur), Jan Ritman, Ruud Slabbertje (voorzitter), Irene Stok, Carla van der Vlist, Beppie van der Waal.

OPMAAK EN DRUK

Ontwerp: Reprovinci, Schoonhoven
Opmaak: Interface Communicatie B.V., Ede
Druk: Koninklijke BDU, Barneveld

ADMINISTRATIEADRES

Adressen- en periodiekenadministratie,
Postbus 8504, 3503 RM Utrecht,
telefoon: (030) 880 17 25,
fax: (030) 880 15 84,
e-mail: abonnementen@pkn.nl

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht,
tel. (030) 880 17 90,
fax (030) 880 14 57,
e-mail: diakonia@kerkinactie.nl

ABONNEMENTEN

De abonnementsprijs bedraagt bij
- de eerste vier abonnementen à € 12,70;
- vijf t/m negen abonnementen à € 9,62 (25% korting);
- tien abonnementen en meer à € 7,52 (40% korting).
Losse nummers kosten € 2,50 per stuk.

GESPROKEN DIAKONIA

Diakonia is ten behoeven van visueel gehandicapten ook verkrijgbaar in gesproken vorm op daisy-cd's. Voor een abonnement of een proef-cd kunt u terecht bij de CBB, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. (0341) 56 54 99. Daar kunt u ook informatie krijgen over de uitgave in brailleschrift.

WEBSITE

www.kerkinactie.nl

ISSN 0167 - 1472

Kerk
inActie

Inhoud

- 4 DE VERBINDING**
"Echt helpen is een wisselwerking"
Over aidsprojecten in Zambia
- 7 KLEURRIJK**
Landelijke Diaconale Dag 2010
- 8 OP HET SPOOR VAN**
Armoede in Nederland
- 11 MARKTPLEIN DIACONAAT**
Een diaconale nieuwsbrief, een nuttige cursus en de Paasgroeten
- 12 OP DE STOEP BIJ**
Leo Hazel, Rotterdam-Lombardijen
- 14 UIT DE PRAKTIJK**
"Wij kunnen meer met z'n allen"
Diaconieën in Ooststellingwerf op zoek naar mensen in armoede
- 16 1 VRAAG 3 DIAKENEN**
Hoe betrek je de gemeente bij het werk van de diaconie?
- 17 MINICURSUS**
Zorg voor (ex-)gevangenen
- 20 COLLECTE**
Toekomst voor Pakistan
- 21 ACHTERGROND**
Kinderen tellen mee
- 22 BERICHTEN**
- 24 ALS EEN MANTEL VOL STERREN**

Bij de voorplaat

Een bijstandsmoeder probeert zicht te krijgen op haar papieren. Uit onderzoek blijkt dat vooral alleenstaande ouders (51,8%) en mensen zonder betaald werk (48%) hulp ontvangen van kerken. Zie verder pagina 8, 9, 10 en 14, 15.

Foto: Viesereine

Sterren

In de decembermaand is er geen ontkomen aan. Naar traditioneel gebruik hangt er voor veel ramen een, al dan niet verlichte, kerstster en ook in de winkels zijn de sterren niet van de lucht. Bij kerst horen sterren. Een mooie kerstgedachte is dan ook de uitspraak die Andries Otter in deze *Diakonia* doet: "We moeten die kerk uit. De taartpunten van de kerk moeten niet naar binnen gericht zijn, maar naar buiten. En net als een ster stralen."

Andries Otter organiseerde samen met het diaconale netwerk een onderzoek in Haulerwijk om meer inzicht te krijgen in de armoedeproblematiek in hun gemeente. Ook landelijk werd er onderzoek gedaan naar armoede. Op 4 november werd het rapport Armoede in Nederland 2010 gepresenteerd. Hierin staan de uitkomsten van het onderzoek dat Kerk in Actie samen met bijna alle Nederlandse kerkgenootschappen deed onder diaconieën en diaconale organisaties. Uit het rapport blijkt dat het aantal hulpvragen bij kerken sinds het onderzoek in 2008 spectaculair zijn gestegen. Bij diaconieën van de Protestantse Kerk was er zelfs sprake van een verdubbeling. In 2009 deelden meer dan de helft van de deelnemende diaconale organisaties kerstpakketten uit aan mensen die financieel in de knel geraakt zijn.

We moeten natuurlijk geen sterallures krijgen, maar veel kerkelijke gemeenten zijn goed op weg om naar buiten te treden. En daar mogen we best trots op zijn. Ik hoop dat deze *Diakonia* u weer nuttige informatie en inspiratie geeft voor uw diaconale werk, zodat ook uw kerk als een ster kan stralen, juist in deze adventstijd.

Henny Nagelhout
eindredacteur

Rianne Pas:

“Je kent de mensen nog geen twee uur en ze staan hun slaappleaats al aan jou af.”

“Echt helpen is een wisselwerking”

Wereldiaken Rianne Pas over bezoek aan aidsproject Zambia

De onderlinge gelijkwaardigheid van de mens, geen afhankelijkheidsverhouding maar een wisselwerking. Dat is volgens wereldiaken Rianne Pas (31) waar het om draait als je werkelijk mensen wilt helpen. Ze wil eigenlijk niet denken in termen van ‘helper’ en ‘geholpene’. Afgelopen zomer was ze reisleidster van een groep van twaalf jongeren die vanuit de kerken in de regio Eindhoven een bezoek brachten aan Zambia.

Tekst en foto: Gerrit Groeneveld

De reis die de jongeren uit de regio maakten, stond in het teken van het Afrikaanse aidsproject Circles of Hope. Dit project probeert mensen met hiv of aids letterlijk een vertrouwde plek te bieden, een plek waar ze zichzelf kunnen zijn en van gedachten kunnen wisselen met lotgenoten. Rianne Pas: “Want de schaamte blijft een groot probleem in Afrika. Wanneer anderen van je weten dat je hiv of aids hebt, word je genegeerd. Dan besta je voor je omgeving eigenlijk niet.”

Dialogen

“We zijn afgelopen zomer niet naar Zambia afgereisd met de gedachte: wij zullen die mensen wel eens gaan vertellen hoe ze zich moeten gedragen en met de aandoening moeten omgaan. Het idee rond deze reizen komt voort uit het idee ‘dat je de andere kant van het leven’ kunt ontdekken door bijzondere ontmoetingen. Daar past dus niet in dat je jouw ideeën opdringt. Het is juist het naar elkaar luisteren, een wisselwerking met veel dialogen, en het respecteren van elkaars levenswijze wat zo de moeite waard is. Ik denk dat je pas echt helpt wanneer gelijkwaardigheid in alle opzichten het uitgangspunt is.”

“Wat me ook erg opviel is de enorme trots en de grote gastvrijheid van de mensen. Je kent ze nog geen twee uur en ze staan hun slaapplek al af aan jou. Heel bijzonder is dat. Dat is in onze beschaving vrijwel ondenkbaar. Wij kunnen een hele hoop van de Zambianen leren. Je zou hun levenshouding kunnen omschrijven als: ‘ook al heb je weinig tot niets, blij positief en ga uit van je eigen kracht’.”

Intenser

“De manier waarop mensen in Zambia leven en denken is niet per definitie beter of slechter. Ze zijn volgens mij veel intenser bezig met hun bestaan. Met overleven, maar ook met veel plezier houden in het leven van alledag. En daar past Circles of Hope prima in. Dit project slaagt er regelmatig in om de buitenwereld te laten zien dat hiv en aids helemaal niet eng zijn. Dat je echt geen besmetting oploopt wanneer je iemand een hand geeft.”

Rianne Pas, in het dagelijks leven werkend aan een project rond kennisuitwisseling in het academisch ziekenhuis van Maastricht, ontdekte nog wel veel tegenstellingen in Zambia. “In de grotere steden was

zonder meer sprake van een toenemende bewustwording van de aids-problematiek en wat daaraan te doen is. We kwamen bijvoorbeeld in de voormalige hoofdstad Livingstone. Daar voerden jongeren een uitbundige campagne om de problemen onder de aandacht te brengen. Dat staat in schril contrast met het platteland. Daar bestaat aids niet... Je hebt dan een ernstige ontsteking, of zo.”

Gerrit Groeneveld is freelance fotograaf en journalist

Interactief contact

De reis naar Zambia was georganiseerd door Togetherthere, het jongerenprogramma van ICCO & Kerk in Actie. De reis maakte deel uit van het interactieve contact dat de classis Peel en Kempenland heeft met Zambia. Kijk voor meer informatie op www.kerkinactie.nl/interactief of www.togetherthere.nl.

“We vinden steun en bemoediging bij elkaar”

Een van de mensen die geholpen is door Circles of Hope (zie pagina 5) is Angela. Angela (44 jaar) is een positief ingestelde vrouw. Dat is bijzonder omdat ze het in haar leven niet altijd even makkelijk heeft gehad.

Tekst en foto: Corrie van der Ven

// Ik trouwde op mijn 21e tegen mijn wil in met een man die mij gedwongen heeft om met hem naar bed te gaan”, vertelt Angela. “Ik kreeg twee dochters. Toen mijn oudste dochter drie was en mijn jongste zes maanden, overleed mijn man, maar ik had op dat moment geen idee waarom. Toen mijn jongste dochter vier jaar was, ging ook zij dood. En weer wist ik niet waarom.”

Stigmatisering

Als Angela dertig is, krijgt ze hevige hoestbuien. Ze blijkt tuberculose te hebben. Drie jaar later zijn de hoestbuien terug, maar dit keer zijn ze erger. Ze hoest zelfs bloed op. En ze valt af. Het begint haar te dagen dat ze misschien aan aids lijdt. “Ik was bang om me te laten testen, want het betekent dat je je blootstelt aan stigmatisering.”

“Ik bleek voor de tweede keer tuberculose te hebben en werd

behandeld door een Britse dokter. Deze dokter en mijn zus hebben me aangemoedigd om me te laten testen. Ik bleek inderdaad hiv-positief te zijn. Een slecht bericht, maar het gaf me ook rust. Het is toen tot mij doorgedrongen dat aids de oorzaak was van de dood van mijn man en dochtertje.”

Medicijnen

Angela kreeg van haar arts medicijnen voorgeschreven, maar wist niet hoe ze deze in moest nemen. Daardoor werd ze zieker en zieker. Een neefje van drie jaar heeft in die periode voor eten en drinken gezorgd. De vooruitzichten waren niet gunstig. Na een tijdje kwam Angela in contact met een andere arts. Ook hij schreef medicijnen voor. “Ik heb hem toen gezegd dat hij me niet alleen medicijnen moest voorschrijven, maar ook moest toedienen. Hij was bereid dat te doen. Na twee weken begon ik al op te knappen. Ik kon weer lopen en mijn immuunwaarde steeg.”

Vervolgens klopte Angela aan bij Circles of Hope. Ze meldde zich aan als vrijwilliger omdat ze behoefte had aan een kerkelijke kring van mensen die in dezelfde situatie zaten, maar na een maand kreeg ze een betaalde functie. “We hebben activiteiten om inkomen te genereren, omdat armoede een groot probleem is in gezinnen die leven met

aids. We maken de mensen ook bewust van het belang van goede voeding als je immuunsysteem is aangetast. Maar bovenal vinden we steun en bemoediging bij elkaar. Dat draagt ook bij aan onze fysieke gezondheid.”

➤ 40dagencampagne

Aids is een van de meest voorkomende doodsoorzaken in Afrika. Sinds de ontdekking in 1981 zijn miljoenen mensen gestorven aan de gevolgen van deze ziekte. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de ziekte veel Afrikanen angst inboezemt. Doordat er een groot stigma kleeft aan de ziekte, worden veel besmette mensen buiten de gemeenschap geplaatst. Op initiatief van de Raad van Kerken in Zambia zijn de Circles of Hope opgericht. Ze bieden ruimte aan ontmoeting tussen mensen die besmet zijn met hiv. Daarnaast wordt er medische zorg geboden en voorlichting gegeven over de ziekte. De Circles of Hope worden door Kerk in Actie ondersteund en staan tijdens zondag 5 van de 40dagencampagne centraal. Kijk voor meer informatie op www.kerkinactie.nl/40dagentijd.

Corrie van der Ven is relatiebeheerder bij Kerk in Actie

Landelijke Diaconale Dag 2010

Foto's: Jaap de Jager

Diakenen laten zich niet makkelijk uit het veld slaan. Dat bleek op 20 november. Ondanks de problemen op het spoor, wisten maar liefst 900 diakenen toch naar Utrecht te komen waar de 115^e Landelijke Diaconale Dag gehouden werd.

Tijdens de Landelijke Diaconale Dag is er een brief gestuurd aan de Tweede Kamer. In deze brief gaven de aanwezigen aan bezorgd te zijn over het effect van bezuinigingsmaatregelen op kwetsbare groepen.

Mechteld Jansen, hoogleraar Missiologie aan de Protestantse Theologische Universiteit, hield een inspirerende lezing in het kader van het thema 'Afschrijven of meetellen'. De lezing is in zijn geheel te vinden op www.kerkinactie.nl.

Voor en na de lezing van programmamaker en voormalig politicus Paul Rosenmöller werden er drie films vertoond over het diaconale werk in de gemeenten Middelharnis/Sommelsdijk, Hellendoorn en Wijchen. Ook deze films zijn te vinden op de website van Kerk in Actie.

Diakenen konden een keuze maken uit twaalf workshops. Bij de workshop Wereldmuziek en Levensbeschouwing stond het aanleren van ritmen, het luisteren naar elkaar en het samenspelen centraal.

Armoede in Nederland

Hoe kom je als diaconie mensen op het spoor die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken? Dat is de vraag die in deze rubriek centraal staat. Naar aanleiding van het onderzoeksrapport *Armoede in Nederland 2010* staan we dit keer stil bij mensen die in armoede leven. Hoe kom je ze op het spoor en hoe kun je als diaconie hulp bieden?

Tekst: Peter de Bie en Carla van der Vlist

Op 4 november is het onderzoek *Armoede in Nederland 2010* gepresenteerd. Dat is het vijfde onderzoek naar financiële hulpverlening door plaatselijke diaconieën aan mensen in de knel. Dit keer hebben nog meer kerkgenootschappen de vragenlijst voor het onderzoek uitgezet. Daarmee krijgen we een

breed beeld van wat er omgaat in kerkelijk Nederland als het gaat om hulpverlening. Het beeld is ook verbreed doordat dit keer niet alleen is gevraagd naar individuele hulpverlening, maar ook naar steun van diaconale organisaties aan andere projecten die zich inzetten voor de arme kant van Nederland.

Een derde uitbreiding betreft een drietal verkennende deelonderzoeken. Er zijn interviews gehouden met kerken in plattelandsgebieden, migrantenkerken en moskeeën, om meer inzicht te krijgen in hoe de hulpverlening daar verloopt. Eén van de meest opvallende ontwikkelingen ten opzichte van de vorige editie van het onderzoek is de forse

▼ Schuldhulpverlening in Hellendoorn • Foto: Freek Visser/Kerk in Actie

toename van het aantal mensen dat aanklopt bij diaconale organisaties voor hulp. De gevolgen van de economische crisis zijn voelbaar!

Aantallen hulpvragen en geldbedragen

In 2009 kregen de ruim 3.000 betrokken diaconale organisaties in totaal bijna 34.000 hulpvragen binnen, waarvan bijna 30.000 werden gehonoreerd. Gemiddeld kreeg een plaatselijke diaconale organisatie ruim 11 aanvragen in 2009. Het totale bedrag dat de gezamenlijke kerken aan individuele hulp besteedden komt op 12.327.739 euro.

Binnen de Protestantse Kerk is het aantal aanvragen tussen 2007 en 2009 ruim verdubbeld: van ruim 7.000 naar bijna 16.000. Het aantal toekenningen steeg mee: van bijna 7.000 naar ruim 14.000. Het totaal bestede bedrag bleef overigens nagenoeg gelijk: iets meer dan zes miljoen. De spoeling wordt dus aanzienlijk dunner voor de aanvragers.

Andere financiële steun

Kerstpakkettenacties vormen in de kerken vanouds een manier om mensen die het moeilijk hebben een steuntje in de rug te geven. Uit het onderzoek blijkt dat afzonderlijke diaconale organisaties hier gemiddeld 1.532 euro per jaar aan besteden. Samen gaven ze er in 2009 3.369.915 euro aan uit.

Er gaat ook nog het nodige geld naar hulp via andere initiatieven. Diaconale organisaties geven financiële steun aan voedselbanken, kledingwinkels/ruilwinkels, lokale belangenorganisaties en nemen deel aan noodfondsen. Daar gaat ook nog eens een totaalbedrag van 12.206.330 euro naartoe. Inloophuizen vormen nog een aparte categorie waaraan steun wordt gegeven. Die ontvangen 1.715.562 euro van diaconale organisaties.

Samen met de individuele hulp komt het totaalbedrag op 29.619.546 euro. Daarbij moet worden bedacht dat de inzet van alle mensen, meestal vrijwilligers, die met dit werk bezig zijn, nog niet eens in de cijfers tot uitdrukking komt. Zo'n 86 procent van de diaconale organisaties geeft naast

▲ Met steun aan bijvoorbeeld kleding-, kringloop- en ruilwinkels bieden diaconieën collectieve hulp.

• Foto: Gerrit Groeneveld/Kerk in Actie

financiële ook immateriële hulp. Hoog op die lijst staan huisbezoeken van diakenen, doorverwijzing en begeleiding van mensen naar instanties en regelingen, hulp bij het invullen van formulieren, bij thuisadministratie en bij het aanvragen van belastingteruggave. Al met al dus een stevige inzet vanuit de kerken.

Signalen voor de overheid

De grote en toenemende rol van kerken zet vraagtekens bij het vangnet van de sociale zekerheid en bij de rol die diaconieën willen en kunnen spelen bij armoedebestrijding. Het doorgeven van signalen aan de burgerlijke gemeente blijkt door bijna de helft van de diaconale organisaties opgepakt te worden. De belangrijkste signalen hebben te maken met aandacht/regelgeving omtrent armoede (51 procent noemt dit), een betere uitvoering van de Wmo (47 procent), de wens van meer samenwerking tussen kerk en gemeente (44 procent), minder bureaucratie / betere voorlichting (34 procent) en betere samenwerking tussen uitkeringsinstanties (26 procent).

Ook in de boodschappen die de diaconale organisaties meegeven voor de overheid komen deze thema's terug: minder formulieren en bureaucratie; vooral zwakkeren in de samenleving komen niet door het woud van regelgeving heen en lopen daardoor veel steun van de overheid mis.

Deelonderzoeken

In de drie verkenningen onder kerken in plattelandsgebieden, migrantenkerken en moskeeën zien we hoe hulp vooral op informele wijze wordt geboden. Er wordt in deze netwerken ad-hoc, vaak in natura financiële hulp geboden, vooral in eigen kring. Gevoelens van schaamte en taboes staan het vragen om hulp in de weg, evenals de onbekendheid met de regelgeving en de bureaucratie. Uit de interviews wordt ook duidelijk dat in migrantenkerken en moskeeën anders tegen het begrip armoede wordt aangekeken. Zowel in moskeeën, migrantenkerken maar ook op het platteland is er nog een belangrijke slag te maken in bewustwording van de aanwezigheid van armoede in hun directe omgeving.

Vijf sleutels om mee aan de slag te gaan

Het armoedeonderzoek heeft naast haar signaalwerking richting de landelijke en lokale politiek ook waarde voor de ontwikkeling van het eigen diaconale werk. Elke diaconie kan het resultaat gebruiken om de eigen aanpak van armoede te verbeteren. Hieronder staan vijf sleutels om daarmee aan de slag te gaan:

Werk samen

Samenwerking is de belangrijkste sleutel om als diaconie betrokken te raken bij lokale armoede. Het start dichtbij, namelijk in eigen 'huis'. Overleg regelmatig met pastorale

▲ In totaal gaven alle diaconieën samen ruim 12 miljoen euro aan collectieve voorzieningen, zoals voedselbanken en ruilwinkels. • Foto: Gerrit Groeneveld/Kerk in Actie

bezoekers en predikanten of ze alert zijn op situaties die een risico geven op armoede. Een gemeenteadviseur kan gevraagd worden de training 'op bezoek met een diaconale antenne' te geven, zodat men toegerust is over wat armoede in Nederland inhoudt, welke risicogroepen er zijn en welke signalen van belang zijn. Dit leent zich goed voor een interkerkelijk initiatief, want samenwerking met andere kerken is eigenlijk een 'must'. Het biedt kansen voor vast overleg met een wethouder, de beleidsambtenaar of het opzetten van een armoedewerkgroep, sociale alliantie of noodfonds.

Krachtenbundeling zorgt ervoor dat de diaconieën zichtbaar zijn en een aanspreekpunt creëren voor andere betrokkenen bij lokale armoedebestrijding. De diaconie heeft veel baat bij goede contacten met reguliere instanties die dagelijks mensen over de vloer krijgen met hun sociaal-financiële problemen. Zoals de woningbouwvereniging, het maatschappelijk werk, de sociale dienst, de thuis- en jeugdzorg, het schuldhulp- of Wmo-loket, belangenorganisaties, armekant-groepen, cliëntenraden, kringloopwinkels en voedselbanken. In dit netwerk kan een diaconie een eigen rol spelen en eventueel tijdelijk financiële, mentale of praktische steun geven.

Sterk mensen

Empowerment is het volgende sleutelwoord. Het betekent kernachtig dat je de ander die met armoede te maken heeft ondersteunt, zodat men zijn of haar kwaliteiten en kansen gaat benutten om de situatie van armoede te lijf te gaan. Dit vraagt om een bepaalde gevoeligheid, een diaconale houding waarin je als diaken en medemens de ander stimuleert te ontdekken waar zijn of haar kracht zit. Het vraagt tijd en geduld. Tegelijk is het een oefening in wederkerigheid. De ander heeft verrassende kanten. Het is mooi om als diaken mee te maken dat mensen een weg vinden naar een beter perspectief. En om op te trekken met krachtige mensen die het onrechtmatige van hun lage inkomen aankaarten.

Betrek je gemeente

Onder je gemeenteleden zijn er mensen die werken in het onderwijs, de zorg, de politie of die vrijwilligerswerk doen, bijvoorbeeld onder vluchtelingen of ouderen. Timmer als diaconie aan de weg om de aanpak van armoede een taak te laten zijn van allen. Iedereen kan concrete stappen doen tegen armoede: door te komen met ideeën vanuit het eigen netwerk, door concrete mogelijkheden te bieden voor werk, door zich vrijwillig in te zetten, bijvoorbeeld als maatje. Als binnen een kerkelijke gemeenschap weinig bekend is over armoede of als het zelfs ontkend wordt, is het zaak eerst het thema bespreekbaar te maken. De boodschap is duidelijke.

Als we armoede wereldwijd willen bestrijden start dit met het stimuleren van eerlijke verdeling van de welvaart in eigen land en betrokkenheid bij onze naaste die vanwege ziekte, beperking of verlies van werk weinig mogelijkheden heeft tot volwaardig meedoen.

Verdeel taken

Betrokkenheid bij armoede begint bij het kritisch lezen van de (lokale) krant, contacten leggen en de plaatselijke politiek volgen. Deze taak leggen in de handen van één of twee diakenen geeft hen de gelegenheid om kennis te verzamelen, te netwerken, ontwikkelingen te volgen zodat ze kunnen handelen als er hulpvragen zijn of reageren als er lokale plannen zijn die de situatie van mensen met een laag inkomen zullen verslechteren. Ook kunnen ze gemakkelijker een vertrouwenspersoon worden voor mensen binnen en buiten de kerkelijke gemeenschap die om hulp willen vragen, maar aarzelen om dit aan de diaconie in het algemeen te vragen.

Kies een invalshoek

Diaconale initiatieven ontstaan veelal doordat een diaconie signalen krijgt over bepaalde problemen. Kies als diaconie een invalshoek, bijvoorbeeld de toenemende schuldenproblematiek, armoede onder eenoudergezinnen, kinderen of nieuwkomers om een concrete start te maken. Ontwikkel activiteiten samen met mensen uit deze doelgroepen en onderzoek waar ze vooral behoefte aan hebben.

Peter de Bie, secretaris Arme Kant van Nederland/EVA en Carla van der Vlist, projectmanager Kerk in Actie

Links

www.kerkinactie.nl/armoedeonderzoek
www.kerkinactie.nl/armoede
www.armekant-eva.nl
www.schuldhulpmaatje.nl

Marktpllein:

Een diaconale nieuwsbrief, een nuttige cursus en de Paasgroeten

DIACONIEUWSFLITS

In de protestantse kerk in Gouda zijn zo'n 50 diakenen actief. Zij werken in hun eigen wijk en zijn actief voor bepaalde doelgroepen, bijvoorbeeld ouderen, jeugd of werelddiaconaat. Om elkaar te informeren is er de Diaconieuwsflits. In de eerste Diaconieuwsflits stond: *Circa eens per maand willen wij als scriba's van de Gereformeerde en Hervormde diaconie een nieuwsbrief verzenden aan alle diakenen. Het doel is uitwisseling van informatie. Hebben we weinig*

informatie, dan komt deze nieuwsflits minder frequent. In de nieuwsbrief staan zaken als een uitnodiging voor een classicaal diaconaal overleg, de aankondiging voor de Landelijke Diaconale Dag, een actie van het werelddiaconaat, een oproep om adressen voor kerstatenties of de mededelingen dat er nog ruimte is in een vakantieweek voor ouderen. Zo weet iedere diaken wat er in andere wijken en op andere aandachtsgebieden gebeurt.

Irene Stok, diaconaal consulent Gouda

➤ Marktpllein Diaconaat is een plek voor ontmoeting en uitwisseling. Voor diaconale beroepskrachten, diakenen, diaconale vrijwilligers en voor iedereen die zich verder wil verdiepen in de diaconale praktijk. Dit uitwisselingsnetwerk van Kerk in Actie bundelt diaconale ideeën, ervaringen, methodes en werkwijzen.

Waar is het Marktpllein Diaconaat te vinden?

- In deze rubriek in Diakonia
- Op www.kerkinactie.nl/marktpleindiaconaat
- Tijdens twee verdiepingdagen per jaar over de diaconale praktijk.

CURSUS OMGAAN MET EENZAAMHEID BIJ OUDEREN

Samen met Irene Stok heb ik drie keer de cursus 'Omgaan met eenzaamheid bij ouderen' gegeven. De cursus is bedoeld voor vrijwilligers die vanuit de kerk huisbezoeken doen en veel bij oudere mensen komen. De cursus is gratis en staat open voor bezoekvrijwilligers uit alle Goudse kerken. De cursus bestaat uit vier bijeenkomsten. Het doel is dat mensen inzicht krijgen in de gevolgen van eenzaamheid, vaardigheden ontwikkelen in het voeren van gesprekken en handvatten krijgen bij hulp- en verwijzingsmogelijkheden.

In de eerste bijeenkomst staat het in kaart brengen van de eigen beeldvorming rondom eenzaamheid centraal. In de tweede bijeenkomst willen we zicht krijgen op de verwerking van eenzaamheid en welke factoren daarbij een rol spelen. In de derde bijeenkomst

maken we een netwerkanalyse voor mogelijke interventies. De vierde bijeenkomst kan gaan over een casus die één van de deelnemers inbrengt. We hebben het een keer gehad over signalen van dementie en grenzen van jezelf als vrijwilliger.

Als er behoefte aan is, wordt er na een half jaar een terugkombijeenkomst georganiseerd. Onze ervaring is dat deelnemers veel van elkaar leren en wij van hen!

Adri Slob, lid van de Vereniging van Diaconale Werkers

➤ Meer weten of diaconale tips doorgeven voor op het marktpllein?

Rob van Herwaarden

diaconaal consulent@planet.nl
(010) 434 68 55

Jan Willem Menkveld

j.menkveld@kerkinactie.nl
(030) 880 15 30

PAASGROETENACTIE

In 2011 organiseert Kerk in Actie weer een Paasgroetenactie. Gemeenteleden kunnen dan bemoedigende kaarten sturen naar gevangenen in Nederland, Nederlandse gevangenen in het buitenland en naar gewetensgevangenen uit de groetenlijst van Amnesty International. Hoe u dat kunt doen, vindt u op www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie (vanaf 5 januari is de site helemaal bijgewerkt voor de nieuwe actie). De justitiepastores die betrokken zijn bij de actie vinden het belangrijk dat gedetineerden deze kaarten krijgen. "Dat kleine gebaar van betrokkenheid doet goed en geeft moed. Ze zijn elk jaar weer verbaasd over de hoeveelheid kaarten die gestuurd worden!" Tot nu toe kregen gedetineerden een dubbele Paaskaart, waarvan zij er één konden doorsturen. De predikanten merken dat gedetineerden die zorg hebben om familieleden thuis, hen graag een bemoedigende kaart willen sturen. Daarom is de tweede kaart nu een kaart geworden die je niet alleen met Pasen kunt gebruiken. Zij verwachten dat gedetineerden daar blij mee zijn. Een Paasgroet brengt hoop, hoop om door te geven. Doet u (weer) mee?

Cobien van Koeverden

Leo Hazel, Rotterdam-Lombardijen

Er voor een ander willen zijn, een ander helpen, heeft Leo via zijn vader in de genen meegekregen en zit 'gewoon' in zijn bloed. Hij leeft dat helpen vooral uit tijdens de diaconale vakantieweken waar ze met een vast team uit Rotterdam aan meedoen.

Tekst en foto: Beppie van der Waal

Leo kijkt verbaasd op als ik hem vraag wat hem drijft als diaken. Het is voor hem zo vanzelfsprekend dat hij er wil zijn voor iemand die hulp nodig heeft. Aandacht voor alles wat leeft, heeft hij van zijn vader meegekregen. Om het huis van zijn vader op Aruba waren altijd dieren die verzorgd moesten worden. Een kip die te zwak was om zelf te eten, werd bijvoorbeeld door hem gevoerd tot zij weer op krachten was. Dat voorbeeld heeft zijn gevoel te willen zorgen vast aangewakkerd.

Zijn liefde voor alles wat groeit en bloeit komt ook tot uiting op zijn volkstuin. Groenten en bloemen zijn zijn passie. En ook daar kan hij het niet laten een ander te helpen. Toen de volkstuinbuurman ziek werd en steeds minder zelf kon doen, nam Leo stilzweigend steeds meer taken over. Kleine klusjes deed de buurman zelf en de tuin zag er steeds *pico bello* uit. "Ik wil mensen helpen", zegt hij met een grote grijns.

Na de middelbare school volgt Leo in Nederland de opleiding tot verpleegkundige. Hij wil zijn studie vruchtbaar maken in zijn eigen land en gaat naar Aruba. Als hij na een

"Wij willen ons geloof leven"

half jaar nog geen werk heeft, gaat hij terug naar Nederland. Daar kan hij direct aan de slag. Bijna tweeëndertig jaar werkt hij in het zieken-

huis. De patiënten zijn natuurlijk zijn eerste zorg, maar collega's kunnen ook altijd op hem rekenen. Hij doet voor hen wat hij kan en vertrouwelijke dingen zijn bij hem goed bewaard. Nu hij met de VUT is en nog maar af en toe in een kliniek de anesthesist assisteert, gebruikt hij zijn kennis en kwaliteiten voor de diaconie en in iedere andere situatie die zich voordoet.

Diaconaal en missionair in de wijk

"Er is veel nood in de wijk, in de stad en in de wereld, maar doordat we ons als kerkelijke gemeente erg naar binnen richtten, merkten we het niet zo op. Bij ons bezoeken de diakenen niet. De ouderlingen zijn dan je antenne. Toen we een tijdje te weinig ouderlingen hadden, werd er minder bezocht. Dat wilden we graag anders. Meerdere mensen uit de gemeente rond de Johanneskerk volgden daarom de cursus 'Gunnend geloven' van de Inwendige Zendingbond. Velen van ons maakten daardoor een omslag in denken."

Twee jaar geleden kwam er ook een nieuwe predikant in de gemeente. De nieuwe predikant wilde graag samen met de gemeente op het spoor komen van signalen uit de wijk. Ze merkten dat er veel mensen eenzaam zijn. De activiteit 'de andere tafel', een maaltijd die iedere maand gehouden wordt, voorziet zeker in een behoefte. Daar komen gemeenteleden, alleenstaanden en

echtparen. Hen wordt gevraagd iemand uit de buurt mee te nemen. De groep groeit nog steeds.

De gemeente wil diaconaal actief zijn en zij steekt niet onder stoelen of banken wat haar daarin drijft. "Wat je doet, doe je vanuit geloof. Dat merken mensen. Zo draag je je geloof uit." Ze folderen iedere maand in de wijk voor de Openhuisdienst, een laagdrempelige dienst met een korte meditatie, veel zingen en vaak een leuke muziekgroep. "Af en toe zien we een nieuw gezicht", zegt Leo. "Mensen voelen zich welkom en ervaren warmte, aandacht en veiligheid. Ze vertellen hun problemen, omdat hun verhalen veilig zijn. We bouwen zo een vertrouwensband op." Ook tijdens de wijkmarkt folderen ze. "Mensen komen dan naar je toe. Er is veel geestelijke nood. We praten dan door over wat er achter zit."

De diaconale vakantieweek

Leo is al langer diaken, maar nu hij sinds drie jaar meer vrije tijd heeft, gaat hij ieder jaar in de zomer een week naar Lunteren. Hij heeft zich ook bij het 'team uit Rotterdam' aangesloten. Zijn vrouw Gerrie gaat al vele jaren als verpleegkundige naar de Werelt; eerst alleen en later met drie vriendinnen. Toen ze Leo drie jaar geleden de papieren van de diaconale vakantieweken liet lezen, werd hij ook enthousiast. Het 'team uit Rotterdam' gaat nu met meer vaste mensen en heeft een week geadopteerd, zoals dat heet. Zij ver-

zorgen met een hele groep in een vaste week de leiding, verpleging en verzorging. Van de 80 deelnemers die week zijn er 15 ouderen uit de eigen gemeente bij. En er zijn mensen uit het hele land die het liefst voor die week inschrijven.

“Het is zo bijzonder zo’n week! We hebben veel gesprekken met mensen. Die aandacht doet mensen goed. Als je hoort wat wildvreemde mensen je soms toevertrouwen. Luisteren en de tijd hebben is zo belangrijk! Maar we hebben ook veel plezier tijdens de spelletjes en als we zingen.”

Je geloof leven

Tijdens ons gesprek zit ik recht tegenover een afbeelding van twee voetstappen in het zand met de bekende tekst uit psalm 68 erop. Aan de hand van die afbeelding en tekst kan Leo verwoorden dat geloof hem kracht geeft om diaconaal actief te zijn. “Als je humanist bent, kun je ook helpen. Maar ik haal mijn kracht uit het geloof. Ik geloof dat Jezus gestorven is voor alle mensen en ook is opgestaan. Dat geeft mij kracht om verder te gaan.....ook als het moeilijk is. Helpen is belangrijk voor ons, het is een manier van leven.” Gerrie komt nog even binnenlopen aan het eind van ons gesprek. Zij vult Leo aan door te zeggen: “Wij zijn een instrument in Gods hand!”

Beppie van der Waal is gemeente-adviseur en lid van de redactieraad van Diakona

“Wij kunnen meer met z'n allen”

Diaconieën in Ooststellingwerf op zoek naar mensen in armoede

Andries Otter. Fries. Aan hem zal het niet liggen. De diaconieën gaan mensen in armoede vinden. De cijfers tonen het immers aan. Armoede bestaat, ook op het platteland, in Haulerwijk, in Waskemeer, in Haule. Maar het is moeilijk. Hoe vind je de mensen die met armoede kampen? Als diaconie wil je toch iets doen aan onrecht? Een gesprek over de zoektocht van deze diaconieën.

Tekst: Henny Nagelhout

Andries Otter was acht jaar lang diaken in de gereformeerde kerk van Haulerwijk, Waskemeer en Haule. Inmiddels is er een protestantse gemeente. De diaconie organiseerde al eens een grote kaartenactie tegen armoede, maar Andries wilde meer. “Al die jaren werkte ik binnen de diaconie aan vergroting van kennis. Over armoede maar ook over andere kwesties. Zo organiseerden we een informatieavond over de Wmo, voor alle vijf kerken in onze drie dorpen. Daar heb ik gepleit voor meer onderlinge samenwerking. Ik heb voorgesteld dat iedere aanwezige diaken bij de eigen diaconie zou inbrengen dat we onze krachten wilden bundelen. We kunnen toch veel meer met z'n allen?” Zo ging in november 2007 het diaconale netwerk van start met een vertegenwoordiging van elke diaconie, de - toen nog - gereformeerde kerk en hervormde gemeente, de vrijgemaakten, baptisten en unie van baptisten. Andries is nu diaken-af en voorzitter van het diaconaal netwerk van deze kerken.

Persoonlijke uitleg

“We spraken af dat we ons eerst gingen verdiepen in het armoede-probleem. Zo kwam ik in Drachten terecht op een ontmoetingsdag

◆ Het diaconaal netwerk in Haulerwijk. Andries Otter op de voorgrond, in het midden. • Foto: Roelof Stroetinga

voor diakenen en ontmoette ds. Cees Glashouwer uit Harlingen. Hij had een onderzoek gedaan in Harlingen/Midlum naar het bestaan van armoede. Dat sprak ons aan en zo is het begonnen. We stelden een commissie in om een soortgelijk onderzoek uit te voeren, over armoede en zorg, met uit elke kerk een diaken. In september 2008 was 't zover. Diaconieën en kerkenraden waren akkoord en we konden aan de slag. We schreven alle kerkleden aan, totaal 885 enquêteformulieren. En niet van: hup een formulier in de brievenbus en wegwezen... Nee, we gaven het persoonlijk af, een brief met uitleg erbij, en vroegen of we

het ingevulde formulier na een week mochten ophalen. Was er niemand thuis, dan vroegen we om terug te bellen, want we wilden echt iedereen enquêteren.”

Door het dolle

“Uiteindelijk kwamen er 608 ingevulde formulieren terug, we waren door het dolle heen. Plastic tassen vol ingevulde formulieren. En daar zaten we met al die papieren. Ik hoor het de anderen nog zeggen: ja Andries, jij wou het. Afijn, met achttien vrijwilligers met laptops zijn we de formulieren gaan invoeren. Na een dag werken was alles ingevoerd. Ik kreeg 42 pagina's

▲ Wie zijn er arm in onze gemeente? • Foto: B. Houweling

vol met de resultaten, waarover ik een maand heb zitten tobben. Toen herinnerde een van de diakenen zich opeens dat op een van de formulieren een mevrouw zich had gemeld om de resultaten van het onderzoek te verwerken en analyseren, met grafieken en al. En dat is gelukt."

Er kwam ook een kritische opmerking op de werkwijze van de diaconieën. Waarom werd de enquête alleen binnen de kerk gehouden? Helpt de kerk alleen maar mensen uit eigen kring? "Tja", verzucht Andries, "We zijn het er op zich mee eens, gaan er ook mee verder, maar we wilden érgens beginnen en anders was het helemaal niet te doen geweest."

Schrikken

De diakenen schrokken van de onderzoeksresultaten. 94 personen meldden arm te zijn. "Je weet niet om wie het gaat. Zijn het personen, gezinnen? 94 meldingen, alleen al uit de vijf kerken, dat is nogal wat. We willen nu echt verder." Het diaconaal netwerk maakte aanbevelingen om verder aan de slag te gaan. "Stap voor stap willen we meer bereiken. Dit jaar nog gaan we beginnen met de opzet van een hulpfonds. Intussen doen we verslag in de kerkbladen. Daar wil ik ook mijn naam als contactpersoon in zetten. Eens proberen of dat helpt om arme mensen op te sporen. Verder spraken we met de wethouder en de sociale dienst. Nu hebben we het minimabeleid op papier. Het plan is ook om een folder te maken met contactgegevens van alle diaconieën, waarin we een hulpaanbod doen. Die folder gaan we verspreiden in alle

woningen in onze dorpen. Maar eerst wil ik naar alle kerkenraden gaan, een praatje maken over de voedselbank en vertellen wat we willen bieden en hoe we kunnen samenwerken. Samen met de verschillende kerken, maar ook met de kerkenraden."

Spreekuur

"Het mooiste is dat we nu alle diaconieën, interkerkelijk, in de gemeente Ooststellingwerf om tafel hebben. Appelscha, Oosterwolde, Donkerbroek, Oldeberkoop, Nijeberkoop, Makkinga, Elsloo. En Haulerwijk natuurlijk", glundert Andries. "We zijn nu in de weer om een gezamenlijk spreekuur op te zetten, samen met de voedselbank, vluchtelingenwerk, Humanitas, FNV, belangenvereniging van gehandicapten en de Zonnebloem. Een ruimte hebben we al. Nu nog vrijwilligers uit de kerken. Belangrijk is ook dat we onze kennis blijven vergroten. We zijn nu bezig kennis op te doen over

schuldhulpverlening en over manieren van overleg met de burgerlijke gemeente. Dit najaar volgen we drie cursusavonden over armoede, via onze gemeenteadviseur. En 'we' dat zijn de diakenen, ouderlingen en hopelijk ook een van de predikanten, want zij zijn onze spoorzoekers."

Uit Andries' eigen kerk kreeg hij na de enquête bemoedigende woorden. "Hoe kan het bestaan dat er nog zoveel mensen in armoede leven, bij ons? Hartstikke goed, die enquête. Zo hoort het ook, jullie horen niet alleen achter de bestuurstafel", hoorde Andries. "Juust. We moeten die kerk uit. De taartpunten van de kerk moeten niet naar binnen gericht zijn, maar naar buiten. En net als een ster stralen."

Henny Nagelhout is eindredacteur van Diaconia

➤ Feiten

Enkele resultaten uit het Haulerwijkse onderzoek:

- 94 kerkelijke gezinnen/mensen verkeren in een zorgelijke financiële en sociale situatie.
- 78% van de invullers vindt de voedselbank een goede zaak, maar 69% zou er zelf geen gebruik van willen maken.
- 73% van de ondervraagden is niet op de hoogte van de gemeentelijke regelingen in Ooststellingwerf voor schuldhulpverlening, bijzondere bijstand en categorale bijstand
- Maar liefst 75% geeft aan dat zij vinden dat de diaconie 'zijn stem zou moeten verheffen' tegen de rijksoverheid of burgergemeente wanneer de regels onrechtvaardig zijn.

Het complete onderzoek is het lezen waard. Het staat op www.kerkinactie.nl > kerk en gemeenten > diaconaat > armoede in Nederland > voorbeelden uit de praktijk.

Hoe betrek je de gemeente bij het werk van de diaconie?

Alexander van Doorn,
diaken in Veendam

Het belangrijkste om de gemeente te betrekken bij het diaconale werk is waarschijnlijk: communicatie. Wanneer je als diaconie veel van je laat horen, weet de gemeente waarmee je bezig bent en kun je de gemeente ook bij je werk betrekken. Zichtbaar zijn, zowel in het kerkblad als tijdens de eredienst is dus een van de belangrijke punten. Zo is het geen geheim dat bij een collecte de betrokkenheid van de gemeente (tot uiting gebracht in de opbrengst) enorm toeneemt wanneer je voor een specifiek uitgekozen doel collecteert en je dit doel duidelijk toelicht.

Daarnaast is de diaconie betrokken bij diverse activiteiten, waar ook andere gemeenteleden aan deelnemen. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten die georganiseerd worden voor kinderen, de oogstdankdienst, kledingacties, actie schoenendoos, etc.

Om gemeenteleden nog directer te betrekken bij het diaconale werk, wil de diaconie graag de functie van 'diaconaal werker' in het leven roepen. Een diaconaal werker is geen ambtsdrager, maar kan dan als gemeentelid assisteren bij diverse diaconale taken zoals het collecteren of assisteren bij het Avondmaal. Dit verlicht de taken van de diaconen en maakt het voor gemeenteleden waarschijnlijk aantrekkelijker om diaconale taken te verrichten, zonder direct voor vier jaar ambtsdrager te worden.

Frieda van Baarle,
diaken in Almere

In het voorjaar hebben we als college van diaconen een folder laten maken waarin we onze projecten hebben aangegeven. Deze folder is verspreid tijdens een dienst voor alle wijkgemeenten in de stad. In de verschillende kerken ligt de folder in de leesrekken.

Door veel aan de weg te timmeren in de verschillende kerkbladen proberen we de gemeenteleden warm te krijgen voor onze projecten. Zo is er een grote groep mensen die met enige regelmaat bij de supermarkten artikelen inzamelen voor het Voedselloket. Daarnaast is er een groep vrijwilligers die elke twee weken pakketten klaarzetten, waarna ze kunnen worden weggebracht door een volgende groep.

In onze eigen wijkgemeente proberen we mensen voor gerichte acties te mobiliseren. Bijvoorbeeld voor Sam's kledingactie. Door in het zondagsblad deze actie lang van tevoren aan te kondigen komen gemeenteleden spontaan hun hulp aanbieden. Niet alleen goed voor de actie, maar ook voor het gevoel samen gemeente te zijn.

Een ander voorbeeld is de verhuizing van een van de gemeenteleden naar begeleid wonen. Geld voor de inrichting was er wel, maar zijn inboedel moest worden verhuisd. Door een oproep in het zondagsblad meldden mensen zich aan om te helpen sjouwen en als het nodig is ook schoon te maken, zodat ons gemeentelid straks netjes in zijn nieuwe woning zit.

Hans van Schie,
diaken in Kedichem

Het betrekken van zowel de kerkelijke gemeente als het gehele dorp bij het werk van de diaconie geschiedt zowel op directe als op indirecte wijze. Voorbeelden van de 'directe wijze' zijn het ter beschikking stellen van de Paasgroetenkaarten t.b.v. gevangenen. Ook hebben we na afloop van de kerstnachtsdienst aan alle aanwezigen kaarsen van Amnesty International uitgereikt. Succesvol is te noemen de jaarlijkse inzameling van kerstpakketten t.b.v. de voedselbank; het afgelopen jaar heeft dit voor het eerst dorpsbreed plaatsgevonden.

Daarnaast zijn we voortdurend op zoek naar vertrouwenspersonen die voor de diaconie als antenne kunnen fungeren, zoals plaatselijke middenstanders, de beheerder van het dorpscafé en medisch gerelateerde praktijken, kortom mensen die tijdens hun dagelijks werk veel mensen ontmoeten.

De 'indirecte wijze' bestaat uit het verschaffen van informatie. Dit gebeurt in de vorm van een toelichting op diaconale collecten en projecten in het kerkblad en tijdens de zondagsdiensten. Daarnaast plaatsen we dit jaar advertenties in de dorpskrant, waarbij in iedere uitgave een ander onderwerp wordt belicht, zoals formulierenbrigade, gehandicaptenzorg en hulp bij het vinden van een baan. Sinds afgelopen jaar staan we met een 'diaconiekraam' op de traditionele jaarmarkt waar onder meer onze flyer voorhanden is, waarin doel en filosofie van ons diaconale werk is samengevat.

♣ In een jeugdgevangenis. • Foto: Olivier Fourniquet

Zorg voor (ex-)gevangenen

Eén van de werken van barmhartigheid is het bezoeken van gevangenen. Gedetineerd zijn betekent afgezonderd zijn van de samenleving. Dit isolement heeft vaak grote gevolgen voor het verdere leven. In deze minicursus leert u welke activiteiten de diaconie kan ondernemen om gevangenen en ex-gevangenen een helpende hand te bieden.

Tekst: Jan Willem Menkveld

Ook als iemand vastzit mag dit niet betekenen dat een mens 'buiten de gemeenschap valt, wat hij ook gedaan heeft en hoe hij er ook aan toe is'. Dit zegt ds. Jan Eerbeek, hoofdpredikant protestants justitie-pastoraat. Justitiepastores en veel diaconale vrijwilligers zijn de gezichten van de kerk in het leven van gedetineerden. Ook na de detentie willen ze er voor hen zijn. Ds. Jan Eerbeek: "Deze band met de kerk helpt de maatschappelijke positie van gedetineerden en ex-gedetineerden in de samenleving te versterken."

Taak van de diaconie

Er gaat een belangrijk appél uit van de kerkorde van de Protestantse Kerk. Zij wijst de diaconie en gemeente op haar roeping en

opdracht. Volgens de kerkorde zijn diakenen *"in het bijzonder geroepen tot: de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in gemeente en wereld en tot het toerusten van de gemeente zodat ze haar diaconale roeping kan vervullen"* (zie artikel V 3).

Niet alleen de diaconie heeft deze roeping. De gemeente is eveneens *"geroepen tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid door het betrachten van onderling dienstbetoon; het verlenen van bijstand, verzorging en bescherming aan wie dat nodig hebben."* Voor de diaconie is het dus zaak om de gemeenteleden tot deze dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te verleiden en toe te rusten. Maar wat kunnende diaconie en de diaconale gemeente doen voor gevangenen?

Geloof en motivatie

Het begint bij de vraag naar wat u motiveert als diaken om u voor gevangenen of ex-gevangenen in te zetten. Wat verbindt diaconie, geloofsgemeenschap en zorg voor (ex-)gevangenen? Hoe werkt het in de praktijk? Bent u wel eens in een gevangenis geweest? Sprak u ooit met iemand die 'gezet' heeft? Wat deed dat met u? Vragen voor de diaconie, maar ook voor de hele gemeente.

Durf en tijd

Bespreek daarom deze vragen in een diaconievergadering en neem contact op met Exodus Nederland, afdeling Vrijwilligers en Kerkzaken, tel. (071) 516 19 50. Exodus, dat financiële steun ontvangt van Kerk in Actie, kan helpen om een

▲ Foto: Wim Oskam/HH

beziingsbijeenkomst samen met het justitiepastoraat te organiseren. Thema's als schuld, wraak, verzoening en vergeving komen tijdens zo'n bezinning op tafel. Het vraagt durf en tijd om bij die vragen stil te staan. Dit soort diaconaal werk brengt de boodschap van het geloof dichtbij de rauwe werkelijkheid.

Concrete mogelijkheden

Welke concrete mogelijkheden heeft een diaconie om aandacht te geven aan (ex-)gedetineerden? Hieronder staan enkele ideeën. Maak een keuze die past bij uw eigen situatie. Besef in elk geval dat de burgerlijke gemeente vanuit de Wmo belast is met de reïntegratie van ex-gedetineerden.

1. Netwerk

Ga na welke soorten detentie er in uw omgeving zijn en of daar een

justitiepastor werkzaam is die u kan informeren. Zorg voor goed contact met deze pastor of het nazorgnetwerk in uw regio. Soms hebben zij een verzoek om financiële en praktisch ondersteuning. In de praktijk komt het nog veel voor dat mensen vrijkomen en met 'hun plunje' buiten de poort staan, om vervolgens zonder geld of onderdak voor hun eerste levensbehoefte weer de fout in gaan.

Uw hulp kan dan veel verschil maken. Het justitiepastoraat en de nazorgnetwerken hebben ook vaak behoefte aan vrijwilligers voor een helpende hand of als maatje bij terugkeer van een ex-gedetineerde in de samenleving.

2. Wmo

Diaconieën kunnen met hulp van Exodus Nederland de begeleiding en zorg vanuit de burgerlijke gemeente (Wmo) kritisch volgen en

waar nodig de noodklok luiden. Ook hier geldt: samenwerken in een maatschappelijk netwerk (bijvoorbeeld een diaconaal platform of Wmo-raad) draagt bij tot beter resultaat.

3. Bezoekwerk en incidentele korte acties

Samen met het justitiepastoraat kan een diaconie veel betekenen om het isolement van de gedetineerde te doorbreken. Veel kerken ondernemen diaconale acties voor gedetineerden. De gereformeerde kerk van Rijnsburg bezorgt bijvoorbeeld ieder jaar tweeduizend fruitbakjes bij gedetineerden. Op een zaterdag maken ruim vijftig vrijwilligers de fruitbakjes klaar. Met eigen vervoer zorgen ze dat de bakjes bij de gevangenis terecht komen. In de bajeskerkdienst is altijd behoefte aan vrijwilligers die een helpende hand bieden of die willen zingen in het koor. Neem hiervoor contact op met het justitiepastoraat. De organisatie Gevangenzorg Nederland heeft vaak bezoekevrijwilligers nodig, zie www.gevangenzorg.nl.

4. Paasgroetenactie

Kerk in Actie organiseert jaarlijks de Paasgroetenactie, het Boekencentrum levert en distribueert de kaarten, maar het zijn de plaatselijke diakenen en zwo-commissies die de actie dragen. Zij vragen kerkleden om rond Pasen ter bemoediging een paasgroet aan gedetineerden te sturen. U kunt deze actie in uw eigen kerkelijke gemeente organiseren. Zie www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie.

5. Eigen kaartenactie

Organiseer een eigen kaartenactie in overleg met justitiepastoraat, bijvoorbeeld rond Pinksteren of met Kerst.

6. Aandacht in de liturgie

U kunt aandacht besteden in de liturgie voor (ex-)gedetineerden door gebed of een themadienst in samenwerking met justitiepastoraat, Exodus Nederland, Kerken met Stip of Gevangenzorg Nederland.

Aandacht voor de slachtoffers

Misschien denkt u: Allemaal mooi, maar wat doe je als een gemeentelid voor je staat wiens kind door een dronken autobestuurder is doodgereden? Of als je medediaken vertelt van de zoveelste inbraak bij hem in de wijk?

Houd daarom altijd de aandacht voor daders en slachtoffers in balans. Gedetineerden zitten (meestal) niet voor niets. Ze wachten op hun rechtszaak of zijn veroordeeld voor een misdrijf. De wetenschap dat iemand zijn straf niet ontloopt, helpt slachtoffers bij het verwerken van wat hen is aangedaan. Aandacht voor slachtoffers van misdrijven is daarom van groot belang.

➤ Een ex-gedetineerde aan het woord op een Kerken met Stip-bijeenkomst: "Mijn celstraf was de straf die de rechter terecht gaf voor mijn daden. De gevolgen van die straf zijn echter zwaarder dan de straf zelf. Diep in de schulden, niet in staat om te werken, nergens leningen af kunnen sluiten, verzekeringen die de hoogste bedragen vragen en bedrijven die je afwijzen omdat je een detentieverleden hebt. Mijn straf is naar mijn gevoel begonnen bij mij vrijlating. Het enige goede wat mij helpt is de zekerheid dat de kerkgemeenschap en de dominee me steunen en vertrouwen in me hebben. En me steeds weer naar Hem toe brengen als ik het niet meer zie zitten. Eind 2007 ben ik aangehouden vanwege huiselijk geweld. Na een erg moeilijk jaar en een later gediagnosticeerde post traumatische stress stoornis als gevolg van uitzending bij militaire missie in Afghanistan, ben ik de zelfcontrole kwijtgeraakt. Dat gebeurde nadat mijn ex-vrouw vertelde dat ik mijn dochter, die ruim anderhalve maand eerder geboren was, niet meer te zien zou krijgen. Dat ik fout gehandeld heb destijds, draag ik nog iedere dag. Ook omdat ik tot op heden mijn dochter enkel kan zien onder streng toezicht van de begeleiders in het omgangshuis."

7. Exodus

Exodus Nederland biedt op diverse manieren opvang en begeleiding voor gedetineerden in de laatste fase van hun gevangenisstraf. Ze doet dat aan de hand van vier 'sleutels naar de vrijheid': wonen, werken, relaties en zingeving. Zie www.exodus.nl voor meer informatie over deze aanpak en de zogenaamde Exodushuizen. Informeer of er in uw regio een nazorggroep actief is van Exodus. Werf vrijwilligers na contact met een nazorggroep, verzorg toerusting aan ambtsdragers en gemeente en werk mee aan het versterken van het nazorgnetwerk.

8. Steun ouder en kind

Het 'Ouders, Kinderen en Detentie-project' van Exodus probeert de band tussen kind en gevangen ouder te herstellen of te versterken. Hierbij zijn vaak vrijwilligers nodig. Zij rijden de kinderen eens per maand naar de gevangenis voor een kindvriendelijk bezoek met frisdrank en spelletjes. Zij brengen een ontspannen moment door met hun vader of moeder. Veel vrijwilligers ondernemen na afloop nog iets gezelligs met de kinderen. Zo zijn ze zowel ouder als kind tot steun.

9. Open dagen

Let op de bijzondere open dagen, meestal in het voorjaar, waarbij justitiële instellingen hun poorten openen voor het publiek. Neem 's

een kijkje. Data en aanmelding op www.dji.nl/actueel.

10. Word Kerk met Stip

Overweeg om 'Kerk met Stip' te worden. Een Kerk met Stip zorgt voor begeleiding van ex-gedetineerden met 'maatjes'. Justitiepastoraat en het netwerk Kerken met Stip ondersteunen deze lokale kerken. Het is voor een ex-gedetineerde moeilijk om terug te keren naar de samenleving en de draad van een gewoon leven weer op te pakken. De kracht van het geloof en de steun van een geloofsgemeenschap kunnen van groot belang zijn. Nogal wat gedetineerden ontdekken tijdens hun gevangenschap opnieuw de waarde van geloven en een geloofsgemeenschap, maar vaak vinden ze na hun straf zelden aansluiting bij een reguliere kerk. Een Kerk met Stip is meestal een geloofsgemeenschap die aangeeft dat zij ex-gedetineerden zowel godsdienstig als sociaal een dak boven het hoofd bieden. Zie www.kerkenmetstip.nl.

Diaconie als 'huis voor de ziel'

We begonnen deze minicursus vanuit de roeping van diaconie en gemeente en we eindigen met een uitnodiging om via Kerk met Stip de weg van diaconale gemeenteontwikkeling te gaan. Natuurlijk zijn er vele wegen en vormen om de gemeente diaconaal te activeren voor gedetineerden. U kunt om te beginnen het boek *Een huis voor de*

ziel van Henk de Roest bespreken. Hij schrijft hierin: Om een 'huis voor de ziel' te kunnen zijn, vormen de verschillende verbindinglijnen van het justitiepastoraat met de wereld 'buiten' een voorwaarde. Daar kan de diaconie dus het voortouw in nemen om zulke verbindinglijnen op te pakken en uit te spannen in de diaconale gemeente. Een roeping van belang in deze tijd met gebrekkige sociale verbanden. (Henk de Roest, *Een huis voor de ziel; Gedachten over de kerk voor binnen en buiten*, Meinema 2010)

Jan Willem Menkveld is projectmanager Kerk in Actie

➤ Websites

- www.rechtspraak.nl met begrippenlijst, procedures, rechtbanken
- www.wetten.nl zoek op 'strafrecht' voor wetboek van strafrecht en penitentiaire beginselenwet
- www.rsj.nl informatie over strafrecht en detentie
- <http://statline.cbs.nl/statweb/dome> statistische gegevens over rechtspraak en detentie
- www.gevangenispastoraatdgcg.nl De diaconie van de Protestantse Gemeente te Haarlem heeft een diaconale organisatie opgericht die zich bezig houdt met nazorg, gevangenispastoraat in de Koepelgevangenis van Haarlem en themabijeenkomsten over humanitair beleid en gevangenis.
- www.epafra.nl Voor Nederlandse gevangenen in het buitenland
- www.amnestyinternational.nl Voor politieke gevangenen wereldwijd
- www.dji4kids.nl Informatie voor kinderen voor spreekbeurten
- www.gevangenispredikant.nl Protestants Justitiepastoraat

Toekomst voor Pakistan

Collecte werelddiaconaat 6 februari 2011

De werelddiaconaatcollecte van februari staat van oudsher in het teken van de watersnoodramp in 1953. In Zeeland, West-Brabant en op de Zuid-Hollandse eilanden braken dijken door en overstroomden grote delen van het land. De nood was hoog en Nederland mocht rekenen op internationale steun. In Pakistan werd een grote actie opgestart om geld in te zamelen voor de slachtoffers in Nederland. Afgelopen zomer draaiden de rollen om.

Tekst: Renate Barendregt • Foto: Geert Klaassen

In juli werd Pakistan getroffen door de kracht van het water.

De noodhulpacties werden opgestart en er werd geld ingezameld voor de eerste noodhulpverlening. Kerk in Actie werkt al een langere tijd met partnerorganisaties in Pakistan, verzorgt momenteel noodhulp en zal ook de komende jaren actief blijven zodat de Pakistani hun leven weer kunnen opbouwen.

Kerk in Actie steunt hiervoor het Netwerk van Organisaties voor Agrarische Ontwikkeling (NOAD) die al jaren opbouwwerkzaamheden verricht. NOAD is een initiatief van drie christelijke organisaties die meer dan achtduizend boerengezinnen en hun

loonarbeiders in Oost-Pakistan ondersteunen bij het opbouwen van een nieuw bestaan. NOAD zet zich vooral in voor die gemeenschappen die het het hardst nodig hebben. Indirect zijn 150.000 van de armste Pakistanen gebaat bij deze hulp.

Biologische groente en fruit

De boerengezinnen leren hoe ze met betaalbare technieken meer opbrengst uit hun land kunnen halen. NOAD stimuleert de boeren om hun land op een milieuvriendelijke en duurzame manier te bewerken. Zo werd onder andere het gezin van Shahbaz Ghulam geholpen. Shahbaz is 39 jaar, getrouwd en draagt samen met zijn vrouw de zorg over hun

vier kinderen. Shahbaz heeft twee hectare land. Via NOAD heeft hem geleerd biologische groente en fruit te verbouwen. De reacties van zijn dorpsgenoten zijn positief, ze vinden het fruit en de groente beter smaken. Shahbaz is trots dat hij nu ook op een betere manier met zijn land om kan gaan: "Als we van de natuur houden, houden we ook van God."

Samenwerken

NOAD brengt de boeren samen in voedselzekerheidsgroepen en dorpscomités en moedigt hen aan om ook met andere dorpen en organisaties te netwerken. De boeren werken samen om hun natuurlijke grondstoffen goed te beheren en ook op regionaal en landelijk niveau op te komen voor hun rechten. Zo verbetert hun oogst en groeit hun financiële zekerheid. Eindelijk weer uitzien naar een betere toekomst.

Collecteren

Om de Pakistaanse boeren weer hoop te geven collecteren we op 6 februari voor het werelddiaconale werk waardoor o.a. het werk van NOAD mogelijk is. Helpt u mee? Meer informatie over deze organisatie en de collecte vindt u enkele weken voorafgaand aan de collecte op www.kerkinactie.nl/collectes en www.pkn.nl/steunons.

Renate Barendregt is medewerker Kerk in Actie

Kinderen tellen mee

Je boft als je in Nederland opgroeit, want volgens internationale rapporten horen we bij de top van landen waarin kinderen gelukkig zijn. Maar er zijn ook kanttekeningen. Zo'n 350.000 kinderen groeien op in een gezin waarin armoede troef is. Alcohol- en drugsgebruik en ongezonde eetpatronen bedreigen de gezondheid. Jongeren van niet-westerse afkomst hebben achterstand in scholing en minder kansen op de arbeidsmarkt. Wat is er aan de hand?

Tekst: Carla van der Vlist • Foto: Gerrit Groeneveld

Kinderen in Tel is een collectief van organisaties die gericht zijn op het welzijn van kinderen. Sinds vijf jaar onderzoekt Kinderen in Tel hoe het gesteld is met de leefsituatie van de Nederlandse jeugd. Dit wordt in beeld gebracht per provincie, per gemeente en per wijk. In percentages is te lezen of het beter gaat met de tienermoeders, of er meer speelruimte is gekomen, of er minder kindermishandeling is, of het aantal achterstandsleerlingen daalt en hoe het staat met de jeugdwerkloosheid. Uitgangspunt is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Een verdrag dat wordt erkend door de Nederlandse overheid en dat aansluit bij de bijbelse waarden.

Tweedeling

De algemene tendens is dat er in de afgelopen vijf jaar sprake is van verbetering. Zo zijn het aantal tienermoeders in Rotterdam gehalveerd, evenals het aantal schoolverlaters in de gemeente Sluis. Daar staat tegenover dat de tweedeling in ons land verder is toegenomen. De situatie in bepaalde wijken is verslechterd, vooral in het Noorden van Nederland, Zuid-Limburg en grootstedelijke achterstandswijken,

Artikel 27 uit het Kinderrechtenverdrag:

“Kinderen hebben recht op een passende levensstandaard. Ouders moeten daarvoor zorgen binnen hun mogelijkheden en de staat ondersteunt hen daarbij.”

waardoor 200.000 kinderen in een achterstandspositie leven. Ook stijgt het aantal kinderen dat een indicatie krijgt voor jeugdzorg. Bezuinigingen zullen de positie van deze kinderen verder ondergraven, waardoor het later meer tijd, geld en inspanning zal kosten om schooluitval en criminaliteit op te lossen.

Sociale uitsluiting

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) kwam in april met een onderzoek naar de omvang en achtergronden van sociale uitsluiting bij kinderen. Het blijkt dat 3 procent van de kinderen van 5-17 jaar sociaal uitgesloten is. Ze hebben weinig sociale contacten, er is sprake van materiële achterstelling, ze wonen in een onveilige buurt. Als de groep met een lichtere problematiek wordt meegerekend, gaat het om 11 procent. Van de kinderen in een bijstandsgezin is 25 procent sociaal uitgesloten. Sociale uitsluiting wordt veroorzaakt doordat ouders bepaalde uitgaven niet kunnen doen en zelf weinig participeren. Het SCP pleit ervoor om naast armoedebestrijding de schuldenproblematiek van de ouders aan te pakken, de geringe beheersing van de Nederlandse taal en de slechtere gezondheid.

Wat kunnen diakenen doen?

- > Gebruik het onderzoek van Kinderen in Tel (www.kinderenintel.nl) om te zien hoe het er met de kinderen in uw eigen plaats voor staat.
- > Vraag aan de wethouder of er

een convenant ‘Kinderen doen mee’ is gesloten om deelname van kinderen aan sport en cultuur te bevorderen.

- > Leg contact met het centrum voor Jeugd en Gezin, zodat alle mogelijkheden op het terrein van jeugdzorg bij de diaconie bekend zijn.
- > Zorg voor training van medewerkers in het jeugdwerk om pesten, armoede, verslaving en mishandeling te kunnen herkennen.
- > Werk samen met Stichting Leergeld, een organisatie die met lokale stichtingen zorgt voor financiële ondersteuning zodat kinderen kunnen meedoen.
- > Speel het spel Arm en Rijk (8-12 jaar) waarbij kinderen ervaren wat het betekent om met weinig geld te moeten leven. Zie www.stichtingdevonk.nl.
- > Zet zelf activiteiten op. Denk aan preventieprogramma's rond alcohol en drugs, buurtgerichte activiteiten, vakantieweken, tienerkookshops. Werk hierbij samen met scholen.

SPECIALE ACTIE: KOOKBOEK 'WERELDS KOKEN'

Tijdens de 40dagentijd kunt u in uw gemeente kaarten uitdelen waarmee iedereen gratis het speciale Kerk in Actie-kookboek 'Werelds koken' kan aanvragen. In dit kookboek staan aantrekkelijke, eenvoudig te maken gerechten uit de hele wereld. Een voorproefje van

de inhoud vindt u in het voorbeeldboekje dat u samen met de aanvraagkaarten kunt bestellen. Let op: bestellen kan nu al, maar de actie loopt alleen tijdens de 40dagentijd! Bestellen kan via de webwinkel: www.kerkinactie.nl/webwinkel of via tel. (030) 880 13 37.

ADVENTSCHRIJFACTIE

De Adventsschrijfactie is dit jaar gericht op Birma en Colombia. De Birmeze Su Su Nway zit vanwege het ophangen van een poster een gevangenisstraf van 8,5 jaar uit. Veel Birmezen zijn gevlucht naar Thailand, waar ze langdurig worden opgevangen in vluchtelingenkampen in het grensgebied tussen Birma en Thailand. Kerk in Actie steunt het Thailand Birma Border Consortium (TBBC), dat dit jaar 25 jaar bestaat.

In Colombia zijn de arbeidsomstandigheden vaak niet in overeenstemming met de mensenrechten. Vakbondleiders die hiertegen in actie komen worden met de dood bedreigd. Kerk in Actie steunt diverse projecten in Colombia. Tijdens

de Kerstcampagne van Kinderen in de Knel staat het werk van Afrodes, een project voor Afro-Colombiaanse jongeren centraal.

U kunt meedoen aan de Adventschrijfactie door een petitie te tekenen voor Su Su Nway of door een kaart ter bemoediging te sturen naar het TBBC. U kunt ook een brief sturen naar de Colombiaanse overheid om te vragen om extra bescherming voor de vakbondleiders. Ook kunt u een solidariteitskaart sturen naar Sinal Trainal, een Colombiaanse vakbond. Alle informatie vindt u op www.kerkinactie.nl > Kerk en gemeente > Acties in mijn kerk > schrijfacties > adventschrijfactie

STEUN AAN HET DIACONALE WERK

Net als veel hulpverlenende organisaties heeft ook Kerk in Actie te maken met een daling in inkomsten. In 2009 ontving Kerk in Actie Binnenland in totaal € 1.027.000 voor de ondersteuning van diaconale activiteiten en projecten. Onze begroting was echter gesteld op € 1.400.000. In totaal daalden de inkomsten voor het diaconaat met maar liefst 15 procent. Juist de daling van inkomsten uit diaconieën baart ons grote zorgen.

Veel kerkelijke gemeenten zien hun ledenaantal dalen en het kerkbezoek neemt af. Ook is de daling in inkomsten te wijten aan de crisis. Tegelijkertijd is die economische neergang de oorzaak dat veel meer mensen een beroep op diaconale hulp van lokale kerken doen. Dat is een van de uitkomsten van het Armoede-

onderzoek 2010. Ook bij de diaconale projecten die Kerk in Actie landelijk ondersteund zijn de gevolgen van de crisis merkbaar. Bovendien zullen de mogelijkheden om aanvullende subsidie te verkrijgen van burgerlijke gemeenten moeilijker worden door de aangekondigde bezuinigingen. Daarnaast zullen deze bezuinigingen er toe leiden dat nog meer mensen in de problemen geraken.

Kerk in Actie hoopt in 2011 te mogen blijven rekenen op uw betrokkenheid. Met uw aandacht voor collecten en uw financiële steun kunnen we onze partners in de toekomst daadwerkelijk blijven steunen. Uiteraard kunt u als diaconie het diaconale werk extra steunen. U kunt uw bijdrage daarvoor overmaken op rekening 456 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. extra bijdrage diaconaat.

DOE MEE AAN ENQUÊTE OVER DUURZAAMHEID

Landelijk bureau DISK – de oecumenische instelling voor arbeidspastoraat – doet in het kader van het project Duurzaamheid: waar geef jij je talenten aan? onderzoek naar de aandacht die in en vanuit plaatselijke geloofsgemeenschappen besteed wordt aan duurzame ontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling heeft te maken met de wijze waarop in behoeften van huidige en toekomstige generaties mensen, planten en dieren voorzien wordt. Het vraagt van huidige en toekomstige generaties dat ze voortdurend streven naar een ideaal evenwicht tussen ecologische, sociale en economische belangen. Duurzame ontwikkeling is een gemeenschappelijke opgave van bedrijfsleven, overheid, maatschappelijke organisaties en individuele burgers, dus ook van plaatselijke geloofsgemeenschappen en individuele gelovigen.

Landelijk bureau DISK nodigt mensen die vrijwillig of beroepsmatig werkzaam zijn in de kerken uit een vragenlijst in te vullen. Daardoor helpt u mee aan de ontwikkeling van nieuwe materialen en activiteiten ten behoeve van plaatselijke geloofsgemeenschappen. De vragenlijst is tot 31 januari te vinden op www.disk-arbeidspastoraat.nl/vragenlijstduurzaamheid.htm.

De eerste honderd mensen die de vragenlijst invullen, ontvangen een exemplaar van Op het leven, een special van het tijdschrift Ondersteboven voor plaatselijke geloofsgemeenschappen over duurzaamheid. Wie niet over internet beschikt, kan de vragenlijst opvragen bij Landelijk bureau DISK, Luijbenstraat 17, 5211 BR 's-Hertogenbosch, tel. (073) 612 82 01. Kijk voor meer informatie op www.disk-arbeidspastoraat.nl.

40DAGENTIJD-CAMPAGNE 2011: IK ZIE JE!

Iedereen wil graag gezien worden. Toch is het niet vanzelfsprekend dat wij oog hebben voor de mensen om ons heen.

Zien we de verslaafde, de alleenstaande moeder of het kind met hiv/aids echt staan? Tijdens de 40dagencampagne 2011 staan de ontmoeting en het omzien naar mensen centraal. Het thema is: Ik zie je! Want als we mensen werkelijk zien, is ontmoeting mogelijk en groeit onze bewogenheid. Meer informatie over de campagne, de zes projecten en de beschikbare materialen vindt u op www.kerkinactie.nl/40dagen-tijd. Ook zijn er weer verschillende sprekers beschikbaar.

KERSTSPULLEN EN SPELLETJES GEVRAAGD

In de nieuwe vreemdelingen-gevangenis in Rotterdam worden 500 vreemdelingen ingesloten. De mensen die hier zitten zijn niet toegelaten in Nederland en worden opgesloten in afwachting van hun uitzetting. Er zitten mannen, vrouwen en kinderen vast. Om de tijd te doden, wordt er in de gevangenis veel gebreed, zowel door mannen als vrouwen. Daarvoor is wol nodig. Er is ook behoefte aan spelletjes, puzzels en muziekinstrumenten (geen blaasinstrumenten) voor de activiteitenruimte. Speciaal voor de feestdagen zijn we op zoek naar niet brandbare kunstkerstbomen, ongeveer 150 cm hoog, en kerstversierselen die niet breekbaar en niet brandbaar zijn. Heeft u breiwol, spelletjes, muziekinstrumenten of kerstversierselen die aan de veiligheidsvoorschriften voldoen, dan kunt u dit sturen naar Kerk in Actie, t.a.v. Geesje Werkman, Joseph Haydnlaan 2a, 3533 AE Utrecht. Wij zorgen er dan voor dat dit in Rotterdam terecht komt.

HANDTEKENINGEN TEGEN STRAFBAARSTELLING VAN ILLEGALITEIT

Het nieuwe kabinet heeft het voornemen om illegaliteit strafbaar te stellen. Dit voornemen kan al vrij snel omgezet worden in een wetsvoorstel. Kerk in Actie vindt dit, net als vele andere organisaties, een slechte zaak. Immers, vele vluchtelingen kregen pas erkenning als vluchtelingen na tussenkomst van diaconieën dan wel diaconale

werkgroepen. Daarom is Kerk in Actie gestart met het verzamelen van handtekeningen tegen dit voornemen. We hopen dat u ook handtekeningen zult verzamelen, want om dit onheil te keren zullen vele handtekeningen nodig zijn. Zie voor meer uitleg en de handtekeningenlijst www.kerkinactie.nl.

DATA INSPIRATIEBEURZEN

Vanaf januari worden de diaconale ontmoetingsdagen opgenomen in de inspiratiebeurzen (zie het kaartje in het hart van deze Diakonia).

U kunt op deze inspiratiebeurzen deelnemen aan een diaconaal programma, waarin ruimte is voor ontmoeting en onderlinge uitwisseling. Het thema voor 2011 is *Diaconie als wijkbewoner!* Meer dan ze zelf vaak denkt, is een diaconie van betekenis in de lokale samenleving, met haar activiteiten voor mensen in kwetsbare situaties. Daarmee heeft ze de rol van een betrokken buurtbewoner.

De *Diaconale Activiteiten Monitor* (een computerprogramma voor diaconieën, van Kerk in Actie) helpt deze betrokkenheid nauwgezet in beeld te brengen. De uitkomsten laten zien welke concrete stappen mogelijk zijn om deze rol verder te versterken, in nauwe samenwerking met andere kerken, organisaties en de lokale overheid. Tijdens de workshop oefenen diakenen met de monitor en kunnen zij praktijkervaringen en tips uitwisselen.

De inspiratiebeurzen zijn open van 19.00 tot 21.30 uur. Het diaconale programma start om 19.30 uur en duurt tot 21.00 uur, zodat deelnemers van tevoren of achteraf de stands van de inspiratiebeurzen kunnen bezoeken. Op zaterdag zijn de beurzen open van 10.00 tot 12.30 uur. Het diaconale programma is tijdens deze dagen van 10.30 tot 12.00 uur. Deelname is gratis en opgave vooraf is niet nodig. Meer informatie is te verkrij-

gen bij Marijke Gaastra, m.gaastra@kerkinactie.nl. Hieronder vindt u de data en locaties:

Dinsdag 18 januari, De Schakel, Oranjelaan 10, Nijkerk
 Woensdag 19 januari Gereformeerde Kerk de Kandelaar, Stationsstraat 4, Holten
 Donderdag 20 januari, kerkgebouw de Fenix, Valeriusstraat 2-1, Leeuwarden
 Zaterdag 22 januari, Opstandingskerk, Rosendaalseweg 505, Arnhem*
 Woensdag 26 januari, De Immanuelkerk, Overwinningsplein 1, Groningen
 Donderdag 27 januari, De Arke Flevo 161, Drachten
 Dinsdag 1 februari, Pelgrimskerk, Van Boshuizenstraat 560 / hoek Backershagen 12, Amsterdam
 Woensdag 2 februari, De Schutse, wijkgebouw Gereformeerde Kerk, Onnastraat 44, Steenwijk
 Vrijdag 3 februari, Gereformeerde Kerk De Levensbron, Jan Luykenstraat 10, Ridderkerk
 Zaterdag 4 februari, Gereformeerde Kerk De Levensbron, Jan Luykenstraat 10, Ridderkerk
 Maandag 7 februari, Ter Coulsterkerk, Holleweg 111, Heiloo
 Dinsdag 8 februari, Kerkelijk Centrum De Hoeksteen, Rozenburglaan 22, Middelburg
 Woensdag 9 februari, Opstandingskerk, Rembrandtlaan 92, Voorburg
 Donderdag 10 februari, De Adventskerk, Camphuysenstraat 4, Eindhoven
 Maandag 14 februari, PLD Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht

Als een mantel vol sterren

U bent als een mantel vol sterren
boven ons in de nacht.
Omhul mensen op reis met uw mantel.
Bescherm mensen op de vlucht
met de donkerte van uw nacht.
Wijs de weg met uw sterren.

U strekt uw hemel over heel de wereld uit.
Dichtbij en ver weg bestaan niet voor u.
We bidden om ruimte bij ons
Zo wijd als uw hemel,
om aandacht voor mensen dichtbij
om aandacht voor mensen ver weg.

Wanneer wij zo van hier gaan
behoed dan ook ons met uw mantel
en wijs ons de weg met uw licht.

Berthe van Soest

*Bij Exodus 4: 18-31
Uit: Kerk in Actie Liturgiegids
40dagencampagne 2010*

Foto: Detlev van Ravenswaay/
Hollandse Hoogte